

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över SOU 2025:88 - Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten

KN2025/01543

Placeringen och tillämpningen av regleringen om hushållning med mark- och vatten

I 1 kap. 1 § miljöbalken anges som en övergripande målsättning med miljöbalkens tillämpning att mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas. Syftet med att införa naturresurslagens hushållningsbestämmelser i miljöbalken var enligt 1990-talets miljöbalksutredning att åstadkomma en starkare koppling mellan markanvändnings- och miljöfrågorna samt att stärka möjligheterna till samordnade och sektorsövergripande bedömningar (SOU 1996:103 s. 266). Att mark- och vatten används för rätt ändamål och att det sker utifrån ett långsiktigt hushållningsperspektiv är centralt för tillståndsprövningen enligt miljöbalken. En åtskillnad av bestämmelserna genom att flytta 3 och 4 kap. miljöbalken till en särskild lag skulle innebära att samordningen mellan de olika frågorna försvagas. Själva innehållet i bestämmelserna föreslås heller inte ändras varför det är svårt att förstå hur tillämpningen av dem i praktiken ska kunna förändras.

Regeringens tillåtlighetsprövning kopplad till frågan om tidigt besked

Länsstyrelsen ser fördelar med införandet av områdesanvändningsbesked för vissa fall av särskild strategisk betydelse för landets försörjning och säkerhet. Länsstyrelsen ser positivt på intentionen att klargöra regeringens roll i förhållande till nuvarande 17 kap. miljöbalken, men menar att detta bör ske med bibehållande av hushållningsbestämmelserna inom ramen för befintlig miljöbalk.

Utredningens förslag riskerar, med nuvarande utformning, att medföra parallella processer, det vill säga både områdesanvändningsbesked och en tillståndsprövning. Utredningen har vidare inte beaktat förslagets konsekvenser med avseende på frågor som idag provas parallellt i särskild process enligt annan lagstiftning, exempelvis kulturmiljölagen. Länsstyrelsen befarar att förslaget medför att handläggningen, totalt sett, blir mindre effektivt och tar längre tid.

Länsstyrelsen menar att ett tidigt beslut om områdesanvändningsbesked bör förutsätta en utredning av fler miljöaspekter än de som följer av hushållningsbestämmelserna. Länsstyrelsen avstyrker därför förslaget om att MKB-kravet vid det tidiga områdesanvändningsbeskedet endast kopplas till hushållningsbestämmelserna.

Det framgår inte av utredningens förslag hur underlag för områdesanvändningsbesked ska beredas av berörd myndighet. Länsstyrelsen ser det som angeläget att underlagen bereds med utgångspunkt i kunskaper om lokala förutsättningar. Detta gäller i synnerhet för bevakningen av natur- och kulturvärden som har betydelse från allmän synpunkt (3 kap. 6 § första stycket miljöbalken) som inte är av riksintresse. Länsstyrelsen anser därför att beredningen bör förenas med krav på samråd med berörda kommuner och länsstyrelser.

Länsstyrelsen är tveksam till förslaget då det kommer att ge verksamhetsutövare tidiga förhoppningar genom ett regeringsbesked i hushållningsfrågan, trots att flera sakfrågor ännu ej prövats. Frågorna om till exempel Natura 2000, artskydd och miljö kvalitetsnormer kommer att kvarstå att bedöma, vilket de inte gör idag när regeringen prövat tillåtligheten. Det innebär att efterkommande prövning kan komma fram till att användandet av platsen inte innebär en lämplig hushållning. Det förefaller vara en pedagogisk utmaning att förklara att regeringens bedömning av platsens lämplighet enbart tar sikte på en viss del av hushållningen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Höij med länsarkitekt Frida Ryhag som föredragande. I den slutliga handläggningen har också rättschef Lars A Andersson och länsantikvarie Ulf Lindberg medverkat.

*Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför
namnunderskrift.*